

Θεία Κοινωνία και επιστήμη.

Γράφει ο Γιώργος Μάτσος.

Πολύς λόγος γίνεται για τη Θεία Κοινωνία και την πιθανότητα μετάδοσης του κορωνοϊού Covid-19. Χρήστες των κοινωνικών δικτύων καλούν σε δραματικούς τόνους το κράτος να απαγορεύσει τον εκκλησιασμό ώστε εμμέσως να αποτραπεί και η Θεία Κοινωνία. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί ανάρτηση φωτογραφίας από τη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης με τους πιστούς να κοινωνούν και με λεζάντα του χρήστη τη λέξη «δολοφόνοι».

Οι άνθρωποι που αντιδρούν στη συνέχιση της μετάδοσης της Θείας Κοινωνίας με την ίδια Λαβίδα προς τους πιστούς, θεωρούν ότι δεν πλήττουν με την αντίδρασή τους τη θρησκευτική πίστη όσων επιμένουν να κοινωνούν στην εποχή του κορωνοϊού, αλλά ότι το μέτρο αυτό φέρεται ως επιβεβλημένο για την προστασία της υγείας των υπολοίπων από την υποτιθέμενη δραματική αύξηση των κρουσμάτων από τους πιστούς στην όλη κοινότητα, που φέρεται ότι θα προκαλέσει η Θεία Κοινωνία από την ίδια Λαβίδα.

Εάν όμως οι αντιδρώντες στη Θεία Κοινωνία έχουν δίκιο, δεν θα χρειαστεί να περιμένουμε περισσότερες από πέντε έως επτά ημέρες για να διαπιστωθεί η δραματική αύξηση των κρουσμάτων στη συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα των πιστών Ορθοδόξων Χριστιανών. Θα αυξηθούν;

Οι αντιδρώντες στη συνέχιση της Θείας Κοινωνίας επικαλούνται υπέρ της θέσης τους «την επιστήμη», εννοώντας ότι ο τρόπος παράδοσης της Θείας Κοινωνίας με την ίδια Λαβίδα προς όλους τους πιστούς εμπίπτει στα όσα διδάσκει η αιτιοκρατία της ιατρικής επιστήμης ότι αποτελεί τρόπο μετάδοσης κολλητικών ασθενειών.

Επιστήμη όμως δεν είναι μόνον η αιτιοκρατία. Επιστήμη είναι πρωτίστως η παρατήρηση και ανάλυση των φαινομένων: Τα επιστημονικά πειράματα είναι ακριβώς παρατήρηση, ανάλυση και συσχέτιση δεδομένων, ώστε να τεκμηριώσει η επιστήμη συμπεράσματα, μεταξύ άλλων, και περί της αιτιοκρατίας των φαινομένων. Πλήθος επιστημονικών φαινομένων, ενώ έχουν τεκμηριωθεί πειραματικά – εμπειρικά, δεν έχει εξευρεθεί εντούτοις η αιτιοκρατία τους, δηλαδή το γιατί συμβαίνουν. Πολύ συχνά στην επιστήμη η αιτιοκρατία είναι ελλιπής, αντιφατική, αμφισβητούμενη ή απλώς ανύπαρκτη. Αυτό δεν την καθιστά λιγότερο επιστήμη. Αναδεικνύει απλώς τη φυσική ατέλεια καθετί του ανθρώπινου, το σωκρατικό «εν οίδα ότι ουδέν οίδα».

Συχνά διαβάζουμε ότι ο τάδε απέδειξε το ένα ή το άλλο μαθηματικό θεώρημα. Με απολυτοποίηση της αιτιοκρατίας, τα θεωρήματα αυτά δεν θα έπρεπε προηγουμένως καν να κατατάσσονται στα θεωρήματα. Οι επιστήμονες αντιλαμβάνονται εμπειρικά ότι ισχύουν, μέχρις ότου κάποιος τα αποδείξει. Φίλος καθηγητής της θεωρητικής φυσικής διηγήθηκε στον γράφοντα περίπτωση αναπόδεικτου στη Δύση μαθηματικού θεωρήματος, το οποίο άλλος θεωρητικός φυσικός χρειαζόταν για εργασία του. Το θεώρημα μπορεί να είχε αποδειχθεί στην τότε ΕΣΣΔ, όπου όμως οι μελέτες γράφονταν στα ρωσικά και δεν ήταν προσβάσιμες στους δυτικούς επιστήμονες. Ξεκίνησε λοιπόν την εργασία του προτάσσοντας: «Έστω ότι Ρώσος μαθηματικός έχει αποδείξει το τάδε θεώρημα...». Το αστείο είναι ότι μετά την πτώση του κομμουνισμού αποδείχθηκε ότι όντως Ρώσος μαθηματικός είχε αποδείξει το συγκεκριμένο θεώρημα, προτού γραφεί η εργασία που το είχε δεχθεί ως αποδεδειγμένο.

Η έλλειψη απολυτότητας στις φυσικές επιστήμες παρουσιάζεται σχηματικά με φράση καθηγητή μου φυσικής Μ.Ε.: «Όταν ο Ντάλτον

διατύπωνε το νόμο των απλών πολλαπλασίων, ο Αϊνστάιν κρυφογελούσε. Και όταν ο Αϊνστάιν διατύπωνε τη θεωρία της σχετικότητας, κρυφογελούσε ο Μπορν της κβαντομηχανικής. Αύριο κάποιος θα κρυφογελάει με τον Μπορν.».

Η επιστημολογία περί αιτιοκρατίας και περί εμπειρικής-πειραματικής παρατήρησης ισχύει απaráλλακτα και για τη Θεία Κοινωνία: Η γνωστή σήμερα ιατρική αιτιοκρατία συνηγορεί υπέρ του ότι με Αυτήν θα έπρεπε να μεταδίδονται κολλητικές ασθένειες. Η εμπειρική-πειραματική παρατήρηση όμως δια μέσου των αιώνων συνηγορεί υπέρ του ακριβώς αντιθέτου: Ότι ειδικώς με τη Θεία Κοινωνία δεν μεταδόθηκε ποτέ κανένα νόσημα.

Και οι δύο προσεγγίσεις είναι εξίσου επιστημονικές. Επιστήμη δεν είναι μόνον η αιτιοκρατία, αλλά και η εμπειρική-πειραματική παρατήρηση των φαινομένων. Μάλιστα, η εμπειρική-πειραματική παρατήρηση και ανάλυση προηγείται της σκέτης αιτιοκρατίας ως επιστήμη, ακριβώς διότι η επιστημονική αιτιοκρατία όχι μόνον δεν είναι απόλυτη, αλλά βάση της αντιθέτως είναι η εμπειρική παρατήρηση και το πείραμα.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ιστορική εμπειρική παρατήρηση ουδέποτε ανέφερε υψηλότερα ποσοστά ασθενειών ή θνησιμότητας ειδικώς στους Ορθοδόξους σε περιόδους μολυσματικών ασθενειών. Τουτο, όχι σήμερα που υπάρχουν αντιβιοτικά, αντικά και ΜΕΘ, αλλά σε εποχές που θέριζε η φυματίωση, η πανώλη, η χολέρα, η πανούκλα, ο τύφος, η ελονοσία και η λέπρα. Όχι μόνον δεν ασθενούσαν οι πιστοί κοινωνώντας, αλλά ούτε οι ιερείς ασθενούσαν περισσότερο από τον μέσο όρο, παρά το ότι κατά τους Κανόνες της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η Θεία Κοινωνία καταλύεται υποχρεωτικά από τον ιερέα μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας και μάλιστα με την ίδια Λαβίδα με την οποία κοινωνούν οι πιστοί.

Εάν μεταδίδονταν ασθένειες με τη Θεία Κοινωνία, οι Ορθόδοξοι ιερείς και αρχιερείς, πολλοί εξ αυτών ηλικιωμένοι και φιλάσθενοι, θα έπρεπε να είχαν υποστεί γενοκτονία. Σπιναλόγκες, σανατόρια και νοσοκομεία μαρτυρούν ακόμη εντονότερα του λόγου του αληθές.

Οι αντιδρώντες όμως ακόμη δεν πείθονται. «Υπάρχουν επιστημονικές μελέτες για αυτά;», ρωτούν. Ένας σοβαρός επιστήμονας, βέβαια, θα τους έλεγε ότι οι επιστημονικές μελέτες, με τον τρόπο που συνήθως γίνονται, δηλαδή με τη μελέτη της συμπεριφοράς δείγματος, είναι λιγότερο αξιόπιστες από τη διαθέσιμη, ιστορικά, συμπεριφορά του όλου πληθυσμού. Άλλα έστω ότι απαιτείται, για την αξιοπιστία της

εμπειρικής παρατήρησης του όλου, η πειραματική επιβεβαίωση δείγματος σε συνθήκες «εργαστηρίου», δηλαδή σε συνθήκες επιστημονικής παρακολούθησης. Ακόμη και έτσι λοιπόν, η κυριότερη ολοκληρωμένη επιστημονική μελέτη του φαινομένου της μη μετάδοσης ασθενειών από τη Θεία Κοινωνία επιβεβαιώνει την ιστορική εμπειρική παρατήρηση: Ότι δηλαδή καμία ασθένεια δεν μεταδίδεται από τη Θεία Κοινωνία:

Πρόκειται για μελέτη που διεξήγαγε το εγνωσμένου κύρους αμερικανικό CDC (Centers for Disease Prevention and Control) το έτος 1998, η οποία δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό American Journal of Infection Control. Για όποιον ενδιαφέρεται, η μελέτη είναι διαθέσιμη για αγορά εδώ: [https://www.ajicjournal.org/article/S0196-6553-\(98\)70029--X/abstract](https://www.ajicjournal.org/article/S0196-6553-(98)70029--X/abstract) για 35,95 δολάρια. Εδώ: <https://www.ntnl.org/wp-content/uploads/2014/07/Common-Cup-CDC.pdf> μπορεί κανείς να διαβάσει δημοσίως διαθέσιμη δισέλιδη περίληψή της με παραπομπές και σε παλαιότερες σχετικές μελέτες.

Ποιο είναι το συμπέρασμα της μελέτης; Μα ακριβώς ό,τι βλέπουμε να συμβαίνει και σήμερα: Παρόλο που τίποτε δεν επιβεβαιώνει οιαδήποτε μεταδοτικότητα ασθενειών από τη Θεία Κοινωνία, εντούτοις εξακολουθεί να υπάρχει έντονη αμφισβήτηση. Αναφέρεται κατά λέξη στην πρώτη από τις παραπάνω ιστοσελίδες ότι: «Although no documented transmission of any infectious disease has ever been traced to the use of a common communion cup, a great deal of controversy surrounds this issue; the CDC still continues to receive inquiries about this topic.».

Ποιος μπορεί να πει ότι το παραπάνω συμπέρασμα τάχα δεν είναι «επιστημονικό»; Πόσο μάλλον όταν συμπίπτει με την αναντίρρητη εμπειρική παρατήρηση δια μέσου των αιώνων. Τα πειραματικά και εμπειρικά δεδομένα αναιρούν εν προκειμένω την αυστηρή αιτιοκρατία – κάτι καθόλου σπάνιο στον κόσμο των φυσικών επιστημών: Η ορθότερη επιστημολογικώς θέση είναι συνεπώς ότι η Θεία Κοινωνία δεν μεταδίδει ασθένειες και προφανώς ακριβώς γι' αυτό οι ειδικοί δεν έχουν θίξει έως σήμερα το ζήτημα της Θείας Κοινωνίας σε σχέση με τον κορωνοϊό, έστω και εάν δεν το ομολογούν ανοικτά.

Και όσο για την άγνωστη, επιστημονικώς, αιτία του φαινομένου, ας μην ανησυχούν οι μη πιστοί: Δεν θα τους υποχρεώσουμε οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί να πιστέψουν ότι το Κοινωνούμενο είναι Σώμα και Αίμα Κυρίου και ότι εξ αυτού του λόγου δεν μεταδίδει καμία ασθένεια. Είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους να μην το πιστεύουν. Δεν

είναι όμως δικαίωμά τους να επιβάλουν την αντιεπιστημονική τους εντέλει άποψη σε μεγάλο τμήμα της κοινωνίας, προκαλώντας αναίτια αναταραχή, όταν πρώτιστο μέλημα θα έπρεπε να είναι η προστασία της εθνικής και κοινωνικής ενότητας που κατά το μάλλον ή ήττον έχουμε ως χώρα στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού.

Άλλωστε, εάν έχουν δίκιο, δεν θα αργήσει να διαπιστωθεί μετά τη μαζική προσέλευση στη Θεία Κοινωνία της περασμένης Κυριακής. Ας μην ανησυχούν όμως ούτε για τη δική τους υγεία ούτε για τη δική μας. Όπως ποτέ δεν μετέδωσε την παραμικρή ασθένεια η Θεία Κοινωνία, έτσι ούτε και τώρα θα μεταδώσει.

Γεώργιος Ι. Μάτσος
Δ.Ν., Δικηγόρος

Πηγή : www.antibaro.gr/article